

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9562 din 27.03.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.123/2023 cu privire la stagii plătite în serviciul public (număr unic 166/CS/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Cancelaria de Stat, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la elaborarea proiectului de decizie a fost plasat pentru informare pe pagina oficială web a autorității publice, www.cancelaria.gov.md, la data de 28 februarie 2024, fiind indicat termenul limită pentru recepționarea recomandărilor, precum și datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea și promovarea proiectului.

Proiectul și materialele aferente au fost plasate pentru consultarea publică pe pagina web oficială a autorității, cât și pe portalul guvernamental de consultări publice www.particip.gov.md, la data de 28 februarie 2024, cu stabilirea termenului limită de recepționare a recomandărilor până la 12 martie 2024, adică 9 zile lucrătoare, fapt ce nu corespunde prevederii statuate la art.12 alin.(2) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, unde se stipulează că *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.”*

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, dar și ținând cont de insuficiența termenului limită acordat pentru prezentarea propunerilor de modificare, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative *„Proiectul este elaborat în scopul actualizării prevederilor Legii nr. 123/2023 cu privire la stagiile plătite în serviciul public, care sunt necesare pentru a consolida rolul tuturor factorilor implicați în proces, pentru a spori atractivitatea serviciului public, în special a tinerilor profesioniști, pentru a motiva și încuraja angajarea acestora în sectorul public.”*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.123/2023 cu privire la stagiile plătite în serviciul public, fiind promovate următoarele amendamente:

- extinderea sferei de aplicare a actului normativ asupra autorităților administrative autonome menționate în anexa la proiect;
- diminuarea duratei stagiului desfășurat pe parcursul a 6 luni consecutive, de la 720 de ore la un maxim de 480 de ore;
- includerea opțiunii de organizare și desfășurare a stagiilor din contul surselor externe de finanțare, oferite de partenerii de dezvoltare în baza acordurilor de colaborare între părți;
- stabilirea sarcinii autorităților-gazdă de a planifica anual numărul de locuri pentru desfășurarea stagiilor în cadrul instituției, precum și planificarea bugetului necesar în acest scop;
- constituirea corpului de rezervă al stagiilor care include stagiarii absolvenți a unui program de stagiul complet în cadrul autorității-gazdă și care au fost evaluați cu calificativul „foarte bine”, dar nu au fost propuși spre numire în funcție publică de execuție.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public fiind promovate prevederi ce contribuie la îmbunătățirea mecanismului de planificare, organizare și desfășurare a stagiilor plătite, fiind extinse modalitățile de finanțare a stagiului plătit, cât și spectrul de autorități publice care pot implementa prevederile Legii nr.123/2023, astfel asigurând recrutarea și selectarea personalului calificat pentru ocuparea funcțiilor vacante din cadrul entității publice.

Totodată, normele proiectului sunt promovate în interesul tinerilor profesioniști, absolvenți ai stagiilor plătite, care evaluați cu calificativul „foarte bine” și nu au fost încadrați în câmpul muncii, sunt incluși în corpul de rezervă al stagiilor, urmând a fi luați în considerare în cazul numirilor în

sectorul public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă anexată la proiectul examinat a fost elaborată în corespundere cu exigențele statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Potrivit prevederilor proiectului, se relevă că finanțarea stagiilor și plata bursei de stagiu vor fi asigurate din contul bugetului autorităților-gazdă sau din sursele externe de finanțare oferite de partenerii de dezvoltare în baza acordurilor de colaborare între părți.

Suplimentar, în nota informativă se menționează că „*[...] extinderea listei autorităților gazdă nu presupune majorarea numărului de locuri de stagiu per an. Ce ține de costul și sursa de finanțare, menționăm art. 8 din Legea nr. 123/2023 care stabilește că bursă lunară este neimpozabilă și este plătită de autoritatea-gazdă și se aprobă prin legea bugetului de stat pentru anul respectiv.”*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) *se evită tautologiile juridice;*
- h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale

și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile stabilite la art.I, pct. 12 din proiect cu reglementările statuate la art.11 lit.b) din Legea nr.123/2023, referitor la stabilirea termenului de realizare a raportului de activitate de către stagiar. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului sunt promovate în vederea modificării mecanismului de planificare, finanțare, organizare și desfășurare a stagiilor plătite în serviciul public. Prin urmare, normele proiectului reglementează activitatea subiecților implicați în implementarea Legii nr.123/2023, implicit a coordonatorului național al stagiului, autorităților-gazdă, coordonatorului stagiului, precum și mentorului stagiului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
<p>Art. I pct.12 Art. I. – Legea nr. 123/2023 cu privire la stagiile plătite în serviciul public [...] se modifică după cum urmează: [...]</p> <p>12. Articolul 12 va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) Evaluarea activității stagiului se realizează în următoarele etape:</p> <ul style="list-style-type: none">
a) întocmirea raportului de activitate de către stagiar;
b) întocmirea raportului de evaluare a activității stagiului de către mentor;
c) desfășurarea discuției dintre stagiar și mentor privind rezultatele stagiului. <p>(2) Stagiul întocmește raportul de activitate <u>în termen de 5 zile lucrătoare până la finalizarea stagiului</u>, care cuprinde descrierea sarcinilor/activităților desfășurate, propunerile privind îmbunătățirea activității desfășurate.</p>
<p>Obiecții:</p> <p>Norma propusă pentru modificarea art.12 din Legea nr.123/2023 privind stabilirea sarcinii de întocmire a raportului de activitate, contravine prevederii de la art. 11 lit.(b) din Legea nr.123/2023, care stabilește obligațiile stagiului de a elabora raportul de activitate în termen de <u>10 zile lucrătoare de la finalizarea stagiului</u>, în timp ce în norma din proiect se stabilește că termenul de realizare a raportului de activitate este de <u>5 zile lucrătoare până la finalizarea stagiului</u>.</p> <p>Prin urmare, se constată că termenii invocați de realizare a sarcinii de elaborare a raportului de activitate sunt contradictorii și creează situația imposibilității realizării corespunzătoare a sarcinii de către stagiar, în acest sens fiind facilitată posibilitatea mentorului, cât și a stagiului, de a selecta norma convenabilă și,</p>

respectiv, de a promova aplicarea neuniformă a prevederilor Legii nr.123/2023.

Suplimentar, în vederea respectării rigorilor de elaborare a actelor normative statuate la art.3 alin.(4) și art. 54 alin.(1) din Legea nr.100/2017, se relevă necesitatea revizuirii normei în corespundere cu conținutul actului normativ supus modificării.

Recomandări:

În vederea evitării creării conflictului normativ, se recomandă uniformizarea termenilor de realizare a raportului de activitate de către stagiar.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea modificării Legii nr.123/2023 cu privire la stagiile plătite în serviciul public, fiind promovate amendamente susceptibile să îmbunătățească mecanismul de planificare, organizare și desfășurare a stagiilor în sectorul public.

Rigorile de asigurare a transparenței decizionale au respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.

În conținutul proiectului au fost identificate carențe în ce privește precizarea termenului de elaborare a raportului de activitate, acțiune stabilită în sarcina stagiului. Astfel, în conținutul proiectului se stabilește un termen distinct față de cel menționat la art.11 lit.b) din Legea nr.123/2023, fapt ce creează incertitudini în interpretarea și aplicarea corespunzătoare a prevederilor actului normativ.

Prin urmare, în scopul prevenirii apariției conflictelor normative și implementării corespunzătoare a Legii nr.123/2023, se recomandă revizuirea proiectului prin prisma obiecției și propunerii de modificare enunțate la compartimentul III al prezentului raport.

27.03.2024

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2024.03.27 15:48:14 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni, Inspector principal